

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Scrierile nefrancați nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare, Târgul
Inului Nr. 30.
Inserate mai presede în Viena
H. Moss, Haasenstein & Vogler (Otto
Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M.
Dukas, A. Oppel, J. Donnerberg; în
Budapesta: A. V. Goldberger, Eck-
stein-Bernat; în Frankfurt: G. L.
Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețurile inserțiilor: o serie
garmond pe o colônă 8 or. și
30 or. timbra pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o
seria 10 or. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULU XVI.

„Gazeta“ este în fă-care și
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
a administrațiun, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagului
I. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Ună exemplară 5 or. v. a.
s. 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 7.

Brașov, Luni-Marti, 12 (24) Ianuarie

1893.

Retragere rușinosă.

Brașov, 11 Ianuarie v.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte de procesul disciplinar, ce au cerut advocații unguri din Clușiu să li-se facă colegilor lor români pe cuvântul, că luând parte la deputația, care a mers cu memorandumul român la Viena, s'au făcut vinovați de delictul disciplinar prevădută în § 8 lit. b. al regulamentului advocațional și că și-au călcat jurământul lor de advocați.

Ura și patima șovinistă, ce se deslănțise cu furie, culminând în vandalismele dela Turda, Șimleu și Arad, se'nțelege își avea sediul său principal între fanaticii unguri din Ardeal și așa în focarul lor Clușiu s'a născut încă în primele zile ale lunii Iulie 1892 acea pîră disciplinară monstruoasă și ridiculă totodată, cu care foile maghiare au făcut atâta șgomot.

Er tocmai întru târziu, pe la finea anului 1892, procedura pătimasă a Clușienilor a aflată un ecou și la șovinistii jidano-maghiari din Arad, cari asemenea au tras la răspundere pe mai mulți advocați români de acolo.

Cum vine advocatul maghiar — scris „Gazeta“ în Iulie 1892 — pentru că este Maghiar de nascere ori pentru că se mărturisește ca Maghiar să tragă pe colegul său român la răspundere în cauză de patriotizm?

Ș'intradeveră nicăiri pe roto-golul pământului nu se încumetă un cetățen, ca individ și privat, să se facă judecătorul cetățenului său decât numai aici în Ardeal și Țera unгурescă, unde sub mantaua unui falsu constituționalism și a unui nesincer și tendențios liberalism s'au desvoltat nise stări de lucruri atât de putrede și periculoase.

Nicăiri nu se mai pomenesc ca un coleg să tragă pe celălalt la răspundere, pentru că conceptul lui despre patriotizm este deosebit de al celuia. Mai ciudat și ridicul este însă când cineva vine să acuze pe soțul său de „lipsă de patriotizm“ și să ceară chiar pedepsirea lui, când această „lipsă“ nici că poate fi obiect de urmărire.

E clar, că o umbră asupra patriotizmului cuiva poate căde numai prin vr'o faptă săvârșită în detrimentul siguranței patriei ș. a.

Nu societatea maghiară din Clușiu și Arad, nici advocații șovinisti de acolo au fost și suțu der chiamați a constata decă o astfel de faptă a fost în adeveră comisă de vr'unu advocat român, ci acesta se poate constata numai de către tribunale în sensul legilor. Cu atât mai puțin le-a fost și le este lor permis de-a imputa „lipsă de patriotizm“ colegilor lor români și de a cere pe basa acestei păreri cu totul subiective, ca ei să fiă trași în cercetare disciplinară de un for cu totul incompetent.

Am arătat în v. a. anului trecut, că arătarea disciplinară a celor 18 advocați maghiari din Clușiu contra lui Dr. Rațiu și soți nu se poate răzima nici pe paragraful regulamentului advocațional care prevede (în § 68) numai călcarea datorinței advocatului și călcarea gravă a regulilor bunei cuviințe.

Am arătat, că nu cade în competența camerei advocaționale judeca asupra atitudinii politice a membrilor ei, ori chiar asupra exercitării din partea a unui drept politic fundamental, cum este dreptul de gravamine și de petițiune.

În consecință am constatat, că nu există nici faptul obiectiv

de urmărit, nici dreptul de competență pentru acuzarea, ce-o ridică advocații unguri în contra colegilor lor români.

Acuma vine însuși senatul disciplinar al camerei advocaționale din Clușiu și ne dă cea mai strălucită satisfacție, recunoscându unanim, că arătarea disciplinară a celor 18 advocați fanatici din Clușiu contra Dr. Rațiu și soți n'are nici un temei, nici o îndreptățire.

De ce atâta șgomot în lume, de ce atâtea urlete și strigăte nebune, când totul a fost numai o petulantă și ridiculă încercare de terorizare, fără de nici un temei etic și legal?

Nu vedu șovinistii maghiari din Clușiu, că retragerea lor de acuma nu numai că este rușinosă, der îi mai și stigmatizează ca pe nise turburători ai păcii și bune înțelegeri dintre naționalități?

Der înzadar! Omul stăpănit de ură și de patimă nu vede, e orb, dă în gropi și se prăpădesce.

Așa o voru păți și șovinistii maghiari. De judecata aspră a nemesei nu voru scăpa.

CRONICA POLITICĂ.

— 11 (23) Ianuarie.

Clerul catolic din Ungaria a pornit o vehementă mișcare în contra căsătoriei civile. Episcopul Schopper a adresat preoților o circulară, în oestinea acosta Consiliul de miniștri, se dice, că s'a și ocupat într'una din ședințele sale cu această circulară. Foile opoziționale și anunțaseră, că din cauza acosta ministri Csaky și Szilagy voru dimisiona. „Bud. Cor.“ desminte însă acosta șoare.

*

Intr'o revistă a anului 1892 deputul sas, Josef. W. Filtch, care împreună cu soții săi, face parte din partida guvernamentală maghiară, vorbind

și despre prezentarea memorandumului român la Viena, a criticat urmările, ce le-a pornit guvernul în contra celor ou memorandul, dicend, că o asemenea procedere nu poate duce la scop. Diarul șovinist maghiar din Brașov s'a acățat din cauza acosta de d. Filtch imputându-i, că n'ar fi sinceru aderent al partidei liberale maghiare și că ar consimți cu cuprinsul și cu modul de predare al memorandumului român etc. D. Filtch răspunde la acosta în nr. de Sâmbătă al lui „Kronstädter Zeitung“. Domnia sa dice, că n'a susținut alta, decât că politica de urmărire inaugurată față de Români nu poate fi aprobată deocea ea va contribui numai a înstrăina și a amări pe Români. D-sa mai adauge, că ține la principiile, ce le-a profesat, Francoș Deak față cu naționalitățile și că interesul țării pretinde de a se face o politică în sensul acestor principii ale „înțeleptului țării“, er politica forței brutale ori unde se pune în practică și gresese ținta. Nimicu nu poate amări și indigna însă pe un popor decât, când vede, că gravaminele și plăugerile lui, nici o voescu a le asculta. Decă Români au ales o formă rea pentru înaintarea gravaminelor lor atunci i-ar fi fost ușor guvernului unguresc de a arăta celor ce s'au plâns, calea corectă, pe care pot să dobândescă o oerectare a acestor gravamine. Dice mai de parte, că numai urmările judecătorești le-a condamnat, er memorandumul însuși și forma prezentării lui nu le-a aprobat prin nici un cuvânt. În fine declară, că deși face parte din partida guvernului, nu se ține de acei mameloi, cari aprobă necondiționat ori ce faptă a guvernului și are curajul de a și desaproba unele tapte ale guvernului, pe cari nu le consideră de oportune. Din cauzele aceste respinge imputarea de „nesinceritate“.

*

Despre primirea ce a avut o ministrul de esterne Al. Lahovari la Berlin, se anunță următoarele diarului „Timpul“: Ați a fost un prând la d-lu de Caprivi, în onora d-lui Al. Lahovari. Prin-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Decapitarea lui Ludovic al XVI-lea.

În 21 Ianuarie n. la 10 ore și 22 minute s'au implinit 100 de ani de când a fost decapitat Ludovic al XVI-lea pe Place de la Concorde din Paris. Credeți a fi de interes pentru cetitorii noștri, deoa vom da aici o șchiță asupra tragioului sfârșit al lui Ludovic al XVI-lea.

Punctul culminant în revoluția franceză din veclul trecut, a fost ziua de 20 August 1792. În acosta zi valurile turbate ale poporului au pătuns în Tuillerii. Ludovic, ca să-și scape viața și a familiei sale, s'a refugiat în adunarea națională, care deja își pierduse ori ce influență, ori ce splendor a puterii din momentul, când ea a fost pătunsă de înțeleptul Bailly și de genialul Mirabeau. Din adunarea națională, regele fugi în Temple, er de acolo a fost tirit pe șafod.

Era în 3 Septembrie, când familia

regală se afla la masă. Pe stradă se făc de-odată un șgomot infernal. Clery, care se afla în societatea regelui, pași lângă ferestră, unde remase încernit. El văd sub ferestră capul frumoșei prințese Lamballe, implantat într'o lance. Regina observă înțorarea lui Clery și l'a întrebat din ce cauză este atât de îngrozit. — „Mă simt rău“, răspunse Clery. În momentul acesta intră un reprezentant al orașului care schimbă câteva cuvinte cu tovarșul gardistului, care ținea șemă și de oea mai neînsemnată mișcare a membrilor familiei regale. Regele înrebă, deoa familia i se află în siguranță?

— „Murmur“, răspunse unul dintr miniștrii „fiind că cred, că familia regală nu este aici. Pretind, că d ta să pășesi la ferestră, der noi nu vom lăsa așa oea; voim, ca poporul să se pörte cu încredere față de consiliul municipal“.

Intr'acoste pe strade șgomotul infernal oreesce puternic și din miile de raonete săbatece nu se aușiau decât înjurăturile și vorbele mardare la adresa

reginei. Atunci pași înăuntru încă un membru din consiliul municipal înșofit de patru indiviți, trimiși de oea șetosa de sânge, ca să se convingă, deoa familia regală este acolo. Unul dintre trimiși, un ofțer al gardei naționale, atacă vehement pe rege, provoându-l să pășesc lângă ferestră și să privească capul prințesei Lamballe. La aușul acestor vorbe, regina ameți. Membrii consiliului se împotriveau dorinței rebelilor. În sfârșit deputația se depărtă fără de ași ajunge scopul. Ceta șetosa de sânge, după ce timp de 6 ore amenință viața familiei regale, se depărtă incredințat fiind, că prisionierii voru muri pe guilotina.

Cei mai mulți membri ai consiliului municipal erau recrutați dintre acei indiviți, cari au condus omorurile din 10 August și din Septembrie. Incredințat cu pădrea familiei regale, dintre ei în fă care și mergeau oate patru inși în Temple, la 12 ore din zi, la 6 ore după amez, la miezul nopții și la 6 ore diminea. Odată un consilier înșofi pe regele în cabinetul său de lectură și se

aședă lângă el; când regele îi făc observarea, că paznicii nu s'au obișnuit a intra în cabinetul său de lectură, consilierul se purtă față cu el așa de bruscă, încât regele se retrase în dormitor. Consilierul îl urmă și acolo și-l tractă cu expresiuni ionice și vătămătoare.

La asemenea vătămări era espusă familia regală mai ales când eșia la plimbare în gradina Temple. Totdeuna portarul sufla fumul de țigară în ochii regelui, reginei și a prințesei Elisabeta, ba uneori chiar și în ochii copiilor regelui. Intr'o oinea desemnă pe ușa dormitorului regelui o șpăndurător, în care sta atârnat un om. Sub forul sta scris: „Ludovic se scaldă în aer!“ Pe ușile odăilor reginei și a prințesei Elisabeta erau desemnate lucruri nerușinate, cari nu se pot spune aici.

În 21 Septembrie erăși se adună o mulțime uriașă înaintea Temple-i. S'aușiră sunetele de dobe, după a căror încetare Lubin ceta deciziunea adunării naționale, care declara pe Ludovic deștronat. Prisionierii aușiau fiecare cuvânt al lui

tre invitați erau secretarul și subsecretarul de stat al afacerilor străine și alte persoane de distincțiune. D-lă Lahovari va fi primit de către Impăratul. „Norddeutsche Zeitung“ dăce, că tratările comerciale cu România nu pot decât să profite prin contactul personal între d-lă Lahovari și personagiile competente din Berlin, ministrul român întruind în persoană sa cunoștința adevărată a intereselor economice ale țării sale, având și un mare talent de negociator. În ori ce caz, d-lă Lahovari poate fi sigur, că va găsi la Berlin pretutindeni primirea cea mai amicală.

Cununia părechi princiare române la Sigmaringen.

La căsătoria civilă, care s'a făcut înaintea ministrului casei d. de Wedel au fost de față rudele mai de aproape, precum și ministrul președinte Catargiu, ca martori. La biserică castelului a fost condusă mireasa, după obiceiul engles, de către tatăl ei, ducele de Edinburg, pe când mirele însoțea pe mama sa. La dreapta și la stânga în cor se aședăra înalții oșpeți. Mireasa apără în vestminte de mătase albă, brodată cu mărgăritare și argint. Șlepul cel lung 'lu purta una dintre damele de curte ale ducesei, doamna Rolf și mica prinsesă Beatrice, sora cea mai mică a miresei, o fetiță de 7-8 ani. Impăratul, regele, marele duce, prințul de Hohenzollern, ducele de Edinburg, principele moștenitor de Sachsen Meiningen, prinții de Hohenzollern purtau toți uniforme prusiane, er mirele uniforma de maior român de vânător. Ceremonia a s'vârșit o plebanul Lauchert, asistat de abatele de Beuron în ornat episcopesc. La ieșirea din biserică conduse prințul moștenitor pe tinăra sa soție. Tote damele princiare purtau diademe bogate și briliante strălucite. Cu deosebire strălucia ducesa de Edinburg, cu o podobă de mare preț.

Noua sală a terasei construită în stilul Rococo, luminată de peste o sută de lămpi electrice, oferea o priveliște feerică. Au fost 128 cuverte.

În cursul mesei se ridică principele și-și exprimă mulțămirea sale față de împăratul, care ca cap suprem al familiei a dat o deosebită strălucire serbarei, apoi mulțămii reginei Angliei și Țarului Rusiei, cari prin delegați au luat parte la aceste festivități. Densul ridică paharul său în sănătatea împăratului și a tuturor capetelor încoronate. Musica intonă imnul german: „Heil dir in Siegeskranz.“

Regele Carol toată pentru tinăra părechi, în termeni călduroși, accentuând, că România se bucură la evenimentul acesta. Musica intonă imnul român.

La balul de curte, ce s'a dat în 12 Ianuarie, au fost invitați toți ofițerii garnisonelor din jur. Regele României, prințul și prințesa de coronă purtau uniforme române, er ducele de Edinburg și ceilalți purtau uniforme prusiane. Impăratul, regele și principele au împărțit numeroase ordine etc. Principele de coronă primi un dar foarte prețios dela consulul general al României Benger din Stuttgart, adică un sceptru al regelui Frederic cel mare. Acesta e de 80 cm. lungime, cu totul din fildeş și foarte artistic lucrat. La vîrf se află o coronă regală; de-desubtu insignile prusiane ale timpului aceleia și literile F. II. Jură împrejurul sceptrului grupa porții Brandenburg. Probabil, că acest sceptru a fost luat de Francesi în timpul războielor purtate de aceștia cu Prusienii. Un comerciant olandez îl cumpără dela Francesi și în fine ajuns în posesiunea amintitului consul general.

SCIRILE ȚILEI.

— 11 (28) Ianuarie.

Principele Ferdinand al României și prinsesa Maria vor sosi la București în 20 Ianuarie st. v. (1 Februarie.) A doua zi toate părechiile câte se vor căsătorii în ajun, atât în capitală cât și în restul țării, vor fi invitate la un prânz comun, în sala de jos a Ateneului. Se știe, că în acea zi se vor celebra vr'o 32 de cununii. — D-lă Gr. Triandafil, primarul capitalei București, a primit această telegramă din partea principei Ferdinand și prinsesei Maria: „Urările căldurose ce ne aduceți în numele orașului București, adănc au mișcat inimile noastre, și împreună cu mulțămirile noastre, vă aducem expresiunea viei bucurii ce simțim gândindu-ne, că în curând ne vom găsi în mijlocul iubitelui popor român, a cărui fericie va fi și a noastră. Maria-Ferdinandă. — Etă principalele puncte ale proiectului de program elaborat la primăria capitalei pentru primăria AA. LL. RR. principei Ferdinand și prinsesei Maria. Să se ridice cinci arcuri de triumf: 1 la gară, 1 la ministerul de finanțe, 2 la palat, 1 la D-ului metropoliei. La fiecare piță și răspîntie dela gara de Nord la palat și la metropoliă să se aședă diferite motive. În totă întinderea acestui drum, să se unescă felinarele cu ghirlande și să se impodobescă cu stindardele române și englese. În s'ra sosirii să fiă o retragere cu fiele a tuturor musicilor din garnison. Să se dea un bal în sala teatrului național. În cea mai apropiată secință a consiliului comunal al capitalei, primarul va cere să se voteze oreditul necesar pentru acoperirea cheltuielilor. — Principele Ferdinand a primit dela Țarul 10 cai ca dar de nuntă.

—x—

Consulatul român din Cernăuți. Cătorii noștri s'au, că guvernul român a obținut voia guvernului austriac să înființeze un consulat la Cernăuți. Guvernul dela București a și numit per-

sonalul consulatului. Consulul va fi d-lă Stamatiade, actualul viceconsul general al consulatului general din Salonice; cancelar al consulatului, d-lă Gherghel, fost magistrat și deputat; er intrepere, d-lă G. Galin, actualul funcționar în administrațiunea centrală a ministeriului afacerilor străine.

—x—

„Răbdare maghiară.“ Reptila guvernamentală „Kolozvár“ se ocupă într'un articol de fond intitulat „Răbdare maghiară“, cu „agitatorii valachi.“ Co-dița din Clușă dăce, că prin procese de presă și cu închisore de stat „plăcută“ (?) — *custodia honestas* — nu s'a ajuns la rezultatul bun, de aceea pentru viitor propune mijloce radicale și „pedepse esemplare față de mișcarea naționalităților“. — Nu cumva ar voi să se introducă închisori medievale, pentru ca naționalitățile să se mărturisescă pentru ideea de stat maghiar?

—x—

D. Al. Lahovari, ministrul român de externe, la întoarcerea sa dela Berlin se va opri și la Viena, unde va fi primit în audiență de M. S. monarhul Austro-Ungariei și de contele Kalnoky.

—x—

Membrii coloniei italiene din București au decis să ureze bună venire, și chip solemn, prințului Ferdinand și prinsesei Maria. Moștenitorii tronului, la sosirea lor în București. Colonia intră cu drapelul se va duce la gară; apoi comisiunea aleasă va prezenta la palat o adresă de felicitare, artistic lucrată de către pictorul italian D'Este, de curând venit în România. La palat, decă va fi permis, va merge intră colonia italiană cu musica în frunte și o lampione venețiene, pentru a prezenta adresa. Membrii comisiei, care va înmăna această adresă, sunt d-nii Bruzzeri, Cazzaviani, ing. Rovelli, Costagna și Lancelotti.

—x—

Din Arad ni se știe, că balul, ce îl va aranja la 18 Februarie n. c. tinerețea română de acolo în favorul școlărilor români lipsiți, promite a fi foarte cercetată. Tinerețea n'a întrelă sată de a face totu posibilul pentru buna reușită a balului.

—x—

„Deocamdată.“ „Țarul Pester Lloyd“ împărțese, că deputatul Arpașului, Dr. Nicolae Șerban, a anunțat telegrafic pe br. Podmaniczky, că „deocamdată“ iese din partida liberală.

—x—

Guvernul austro-ungar a luat inițiativa unei înțelgeri comune cu guvernul statelor vecine asupra măsurilor eficace, cari vor trebui să fi luate în oasul reapariției colerei la primăveră.

—x—

Portul Sulina este înghețat; deosemena și marea este înghețată pe o distanță destul de însemnată.

—x—

Principele Ferdinand al Bulgariei era hotărât să plece la Viena, dar din cauza intreruperii momentane a comunicațiilor a amănat plecarea pentru vre-o două zile. Calătoria acesta, după cele ce se spun în Sofia, se face în vederea apropiatei căsătorii a prințului Ferdinand cu prinsesa Elisabeta, fiica țarului Leo-

pold al Bavariei și a prinsesei Gisela (fiica împăratului Austriei.) Prințesa Elisabeta este deoc nepoța principelui Luitpold, actual regent al Bavariei. Densă e în vîrstă de 18 ani.

—x—

Astronomia în Rusia. La Abbas Tuman, în guvernământul Tiflis, se va ridica prima stațiune meteorologică din Rusia. Acest loc e la o înălțime de 4.500 de urme d'asupra nivelului mării și se găsește într'o vilă, aparținând împăratului Alesandru. O lunetă astronomică de un diametru de 9 degete, făcută la Paris, a sosit la Abbas-Tuman și va fi montată gilele acesteia. Se așteptă și sosirea unui turn învîrtitor de oțel, executat la Petersburg de către fabrica franceză de oțel din această oraș. Laboratoriul de construece ou cheltuiela marelui duce Gheorghe Alesandrovici, al doilea fiu al Țarului.

—x—

Cununia. D-lă Dr. Emil Pușcariu, fiul d-lui Ion cav. de Pușcariu din Brau, și d-ra Verușia A. Eremie, fiica d-lui Alexe I. Verușia din Brau, se vor cununa la 17 Ianuarie v. c. în biserică Sf. Nicolae din Brăila. — Dorim ferice tinerilor miri!

Procesul politic al „Zastavei“.

Nu de mult foia radicală s'erbescă „Zastava“ a avut un proces de presă politic, care s'a petrecut în Budapesta, sfârșindu-se cu achitarea acuzatului.

La 19 Ianuarie n. „Zastava“ a avut al doilea proces politic, care s'a petrecut de-asemena înaintea curții cu jurați din Budapesta.

Articolul înorimnată poartă titlul „Maghiari și S'rbii“ și se ocupă cu espectorările lui „Pester Lloyd“ din incidentul adunării S'rbilor dela Mitrovița. Se dăce între altele, în acel articol, că Maghiarii apasă pe S'rbii, că le impun limba maghiară prin legea despre Kisdedovur, că S'rbii nu și pot folosi limba n'ci în viața publică a statului ba n'ci chiar în școlă. S'rbilor nu li se permite insignile lor naționale, nu suferă Maghiarii, ca S'rbii să și arboreze stindardul național, li se interdice manifestarea convingerilor lor politice. Cu un cuvânt: plângerile Românilor sunt și plângerile S'rbilor. Pe gramații S'rbilor se pun patriarhi, ca German Angeli și George Brancovici. Maghiarii se îngrijesc, ca plângerile lor să nu străbată n'ci. Dinaintea lor sunt închise porțile parlamentului. La gramații independenței naționale s'erbesc, se pune cuțitul s'urii. S'rbii rămân credincioși împăratului și regelui, der altul este împăratul și altul de regal; altul e statul, alta țera și alta maghiarimea. S'rbii nu vor trece pe sub furcile caudine. Ei n'au făcută ce-au făcută Maghiarii cu Nemții, n'au paotat cu Bismarck, n'ci n'au avut un Klapka. Pentru S'rbii a sosit momentul desperațiunii politice.

Lubin. Lângă regele sta toamai Duchesne, un bătrân înrăutățit, care era în calitate de gardist. „Ce dăci la asta, concetățene?“ întrebă Duchesne pe regele, care îi răspuns liniștit: „Cătră d-ta nimic“.

În 11 Decemvre se repeți sgomotul infernal. Terasa Temple-i fu ocupată de cavaleria și artileria. Regele cam pricepe cauza aostei retrageri; după câteva minute o înțelese pe deplin. În odaia lui pași comisia, care-i cetă următoarea de cisiune: „Ludovic Capet trebuie să nă citat înaintea Conventului“. Regele și exprimă dorința, de ași vedea fiul. Cererea-i se implini, apoi urmă tăcut pe membri comisiiei.

În 17 Ianuarie 1793 Ludovic înțelese dela apărătorul său, Malesherbes, că Conventul l'a judecat la moarte. Sentința acesta nu l'a surprins de loc pe Ludovic XVI. În prinsore cetia istoria regelui Angliei Carol I, și în decursul lecturii s'a împrietinit cu gândul, că și el va ajunge s'orta lui Carol I.

În 20 Ianuarie, la 2 ore d. a. intră

în odaia regelui generalul Santerre, care-i raportă, că numai decăto șosesce președintele comitetului executiv. Ludovic se soulă și iutînse generalului o scrisore d'acelu: „Domnule general, ceră amănare!“ Santerre luă scrisore. În momentul acesta intră președintele comitetului executiv, ministrul de justiția Garat. Cu el împreună erau ministrul de interne Lebrun, secretarul consiliului de stat Grouvelle și președintele consiliului municipal. Președintele, cu ore care stivă d'ice regelui: „Ludovic Capet, comitetul executiv este însărcinat să-ți aducă la cunoștință protocolul adunării naționale din 15, 17, 19 și 20 Ianuarie“. După aceste cuvinte secretarul Grouvelle ceti documentul adus cu el, de cuprinsul următor:

„Adunarea națională declară, că Ludovic Capet, ultimul rege al Franceilor, este vinovat de conjurațiunea îndreptată contra libertății naționale și de atentatul contra siguranței publice. — Adunarea națională a hotărât, ca Ludovic Capet să și ia osenda prin moarte.

— Adunarea națională declară de nulă apelațiunea lui Ludovic Capet la judecata poporului și enunță moarte asupra acelu, care primesce această apelațiune.

— Comitetul executiv va ceti în ziua de ați acest document înaintea lui Ludovic Capet și va lua dispozițiunile necesare, ca sentința să se esecute în decurs de 24 ore.“

După ce secretarul s'fârșit cetirea, puse documentele înaintea regelui. Ludovic XVI îl subscrise fără a dăce o vorbă, apoi întoarcându se cătră Garat: „D-le președinte, ceră trei zile de amănare, apoi permișiunea de a mi se primi un preot designat de mine“. Regele concipiă o rugare și o înmăna lui Garat, care primindu-o îi promise, că numai decăto se va consulta cu comitetul executiv. Pe dosul rugărei regele însemnă și numele preotului Mr. Edgeworth du Fermon, 483, rue du Baqi. Comitetul executiv nu primi însă, decăto cererea din urmă a osenditului rege.

Până la 8 ore s'ra Ludovic petrecu în societatea preotului Edgeworth,

apoi merse la familia sa, ca să și ia rămasă bun. Tristul adio ținu timp de 3 ore. Nefericita regină Maria Antoinetta rugă pe Ludovic, ca în dori de d'și s'o cerceteze erăși. Regele i-a promis, dar nu și-a implinit promisiunea.

În 21 Ianuarie, la 7 ore dimineața, stradele, cari conduc dela Temple la Place de la Concorde erau ocupate de miliția. Regele se soulă deja la 5 ore și se îmbracă. Luă un frac negru, o vestă albă, pantalon sur și oiorap de mătase sur. La 6¹/₂ treși pe preotul Edgeworth, care petracu noptea în Temple. Clery puse o pânzătură pe-o oana și formă un mic altar. Când intră Edgeworth, pădătorii părăsiră odaia regelui. La 8¹/₂ erăși se prezentă comitetul executiv. Santerre a provocat pe regele să luă urneze. Osenditul se supuse, dar ceră permișiune, să-l lase a intra pe timp de trei minute în odaia de durmită. După ce eși Ludovic, dăce cătră Santerre: „Plecăm!“ Seboriră treptile, traversară curtea și eșiră la stradă. Înaintea porții aștepta o biră co-

Cei ce vrău să și apere drepturile, sunt timbrați de agitatori, pe când Kossuth și Batthány, cari încă au prinsu arma pentru a și apăra drepturile, nu sunt numiți agitatori.

Responsabilitatea pentru articolul a luat-o inginerul din Neoplanta, Ștefan Jovic, fostul redactor al „Zastavei”. Acusatorul a fost sub-procurorul Gustav Geguss; apărătorii nu și-a luat acusatul.

La convocarea președintelui, acusatul a răspuns, că se va apăra „în limba germană”. Jurații au declarat cu toții, că știu limba germană, afară de unul. Se ceta apoi acusa compusă de procurorul suprem Kozma S. și articolul înoriminat, care a apărut în numărul dela 22 Iulie 1892 al „Zastavei”.

În vorbirea de acuzare, sub-procurorul Geguss învinui pe acusatul cu delictul de așitare și agitare contra statului și a națiunii maghiare și se încercă să demustre, că totu ce se ocupă în articolul înoriminat este o calumnia. Cere pedepsirea acusatului.

Acusatul Ștefan Jovic s'a apărut cu multă vervă și pathos. Elu a accentuat, că este cetățenă ungară și nu a păcătuită contra ideii de stat. Sârbii se luptă pentru drepturile lor și nici elu n'a făcută alta, decât s'a luptat pentru aceste drepturi. În fine apelă la sentimentul de umanitate al juraților și cere achitarea.

Apărarea lui Jovic a mișcat inimile juraților și a făcută o foarte bună impresie asupra lor. Jurații și-au dat verdictul de achitare. Procuratura a fost pedepsită cu purtarea spesei procesuale.

La procesul Panama.

O telegramă din Paris anunță, că Corneliu Herz, atât de mult amintit, a fost arestat la Londra în urma cererii guvernului francez. Densul mai înainte a avută o întrevedere cu unul dintre redactorii ziarului „Figaro”.

Herz și istorisi biografia sa. Apoi arăta mai multe epistole, ce le-a primită în anul 1882 dela deputatul Sadi Carnot și general Boulanger. Carnot în acea epistolă îi mulțămese lui Herz pentru un op, ce i l'a trimis densul. Boulanger gratulează lui Herz, din incidentul numirii acestuia de cavaler al legiunii de onoare. Herz dișe, că a lucrat și pe cale diplomatică în interesul Franței, cercândă a deslipi pe Italia de tripla alianță. Densul protestă a fi fost un agent elu Angliei și alu triplei alianțe, totu asemenea respinge acuzăciunea, că ar fi comis un act de mituire.

Se confirmă scirea, că cercetarea în afacerea Panama se va mai continua. Baihan cere a fi adus înaintea curții

de oasașiă. Deroulde oere, ca Clemenceau și Rouvier să fi aduși înaintea curții cu jurați. Audrieux anunță, că va publica documente cu deosebire compromițătoare pentru boulangiști. „Eclair” anunță, că profesorul Brouardel a publicat un raport asupra autopsiei lui Reinach, din care reiese, că atât espertisa, cât și contra-espertisa au adus un rezultat negativ.

Senatorul Demole propune la proiectul de lege privitor la vătămarea suveranilor streini un amendament în urma căruia delictele de presă sêvârșite prin insulte la adresa președintelui republicii să fi tractate înaintea poliției criminale. Ribot declară, că nu e de lipsă o lege specială pentru a judeca atacurile necalificabile în contra lui Carnot. Demole în urma acestă și retrage amendamentul. Legea a fost primită. Senatul începă apoi desbaterea proiectului de lege asupra delictelor de presă, sêvârșite prin vătămarea suveranilor streini.

Antisemitismul în Statele Unite.

După Franța și Germania, unde scandalurile „Panama” și „Lowe” au dovedit încă odată, în modul cel mai serios, nefasta și stricăcioasă influență jidovescă în afacerile naționale, etă că și libera Americă, unde până acum nu se ivise nici un fel de lupte de rasă, începe să simtă jugul semitismului.

Se semuală în adevăr, cu data de 12 I. o., că în sudul provinciei Mississippi, s'au ivit câteva tentative foarte grave contra Jidovilor. Ast-fel în districtul Pike s'au ars douăzeci și șapte de case, date cu chirie de către un proprietar jidov și în același timp li s'a impus servitorilor negri ai Jidanului obligațiunea, sub pedepsă de mörte, de a părăsi serviciul.

De asemenea cetățenii, cari au dat acest avertisment Jidovilor din provincia Mississippi, au espulsat, cu aceeași amenințare, pe lucrătorii negri aflați în serviciul Jidanilor din alte ținuturi.

Vedem așa-dără, că nu mai este țără — în nici un continent, sub nici o latitudine, — unde să nu se fi început lupta în contra semitilor. Și acest antagonism este fatal — istoria lumii o dovedese continuu — și elu devine din și în și totu mai puternic, așa că n'ar fi cu neputință să se realizeze odată prevederile pesimiste ale marilor antisemiți: Drumont, Stoekeu, Bucher, Lichtenstein etc., cari anunțau, că secolul al XX lea va vedă izbucnirea unui crânoen resbel de rasă, care va fi momentul veninosei buruene semitice.

lorată verde. „Asta nu e căruța gădelui”, dișe Ludovică către Edgeworth, când urcă trăsura.

Era o duminică rece și neguroasă. Pe strade furnica poporul. Ferestrele caselor de pe stradele pe unde avea să trecă trăsura regelui, erau închise din ordinul poliției, asemenea și prăvăliile și locurile publice. Lângă Ludovică ședeă preotul Edgeworth. Când regele se scoborî din trăsura, numai decăt săriră asupra lui călăii, cari țineau funii în mână.

— „Ce vreți?” întrebă nenorocitul rege.

— „Vrem să-ți legăm mâinile”.

Ludovică protestă contra acestei proceduri. Fratele mai mic alu călăului Samson, compătini pe Ludovică și dișe:

— „Majestate, să te legăm dără cu batista acăta. Nu te voi stringe”.

I s'au legat mâinile, apoi răzîmându-se de preot urcă treptele netede și înalte ale esafodului. Când ajunse deasupra, voi să vorbească, dăr sunetul de dobe îi înecă glasul. — „Moră nevino-vată, dăr certă priocinitorilor mörții

mele și mă rogă lui Dumnezeu, ca sângele meu să nu recadă asupra Franței!” esclamă Ludovică.

Călăii îl îngărdară. Când îl pușeră pe scândură, mai strigă odată, dăr strigătul lui fu întrerupt de secura guillotinei. Călăul prințându-l de pără, scose capul din coș și-lu arătă poporului, care isbucni în strigătul: „Trăescă Republica”. Călăii adunară apoi sângele încheșat din coș și-lu împărțiră celor din giură. Cei ce căpătară câte-o bucăciă își ungeau cu elu batista, ori vesmentul. Haina regelui fu sfirțioată în bucăți și se împărți spre aducere a minții.

Astfel se sfirși domnia lui Ludovică alu XVI. Prin tragica lui mörte se încheiă unul dintre actele grăsnice ale revoluției franceze. Curiosă este, că dintre acea, cari au votat pentru esecutarea lui Ludovică, nici unul n'a murit cu mörte naturală. Pe toți i-a pus-tit guillotina.

Viriliștii români din comitate.

În comitatul Albei inferioare se află în total 193 de viriliști, între cari locul primu îl ocupă episcopul român. cat. din Alba-Iulia, cu 8151 fl. 58 or. dare. Suma minimă de dare 133 fl. 65 or.

Dintre Români, cel dinteu e d-l Nicolae Barbu, avocat în Alba Iulia, cu 878 fl. 48 or. dare; apoi urmază succesiv d-nii: Ioan Cirlea, măcelar în Alba Iulia; Dr. Augustin Dumitreanu, medic în Budapesta; Georgiu Totoianu, preot gr. cat. în Chișfalău; Nicolau Lobontu, proprietar în Abrud; Petru Paulu, proprietar în Zlatna; Artimon Blășianu, preot gr. cat. în Obreja; Ion M. Moldovanu, canonic în Blășiu; Alexandru Filipu, avocat în Abrud; Iosif Crisianu, avocat în Abrud; Aron Balintu, proprietar în Roșia mont.; Ion Coșieriu, avocat în Alba Iulia; Georgiu Ivașcu, comerciant în Abrud; Lazaru Vladu, comerciant în Teuș; George Vișia, privatier în Zlatna; Ion Iancu, preot gr. or. în Bucium; Francisc Botianu, preot gr. cat. în Bărbant; Sever Axente proprietar în Crișau; Simion Hentzelu, proprietar în Abrud; Rabin Patifa, avocat în Alba Iulia; Ladislau Orosanu, preot în M. St. Iacob; Ludovic Ciato, avocat în Blășiu; Demitru Turcu jun., proprietar în Blășiu. — Total 23 de viriliști români.

Cu durere trebuie să Vă împărțășesc, — dișe corăndentul nostru, — că Români din părțile acăstea nu se interesă, că ore puși sunt între viriliști și nu, și decă da, sunt ei ore puși la locul, ce li se cuvine? Astfel, din lista prezentă, lipsese, pre cari îi știu sigur, că ar trebui să fi induși. Ioachim Fulea adv. în Alba-Iulia cu 245 fl. 24 or. dare; ved. Nicolau Sandor din Alba-Iulia cu 243 fl. 2 or.; ved. Ioan Cirlea cu 213 fl. 22 or., er Ion Cirlea între viriliștii din Alba-Iulia e pus cu 785 fl. or. dare, er în comitat cu 517 fl. 22 or.

Tristă destul, că Români nu se interesă de dreptul lor.

Dare de semă și mulțamită publică.

Brașov, 10 (22 Ian. 1893.

Comitetul Reuniunii femeilor române din Brașov a hotărît, ca să se colecteze și în ierna acăsta bani pentru procurarea de vestminte pentru fetițele lipsite dela școlile noastre. Acăsta colectă s'a făcută de către Dămnelle: Agnes Dușoiu, Elena Săbădeanu, Luisa Popescu, Elena Voina și Reveica Chichiomban. S'au colectat 271 fl. 80 or., din cari s'au cumpărat stoffe și încălțăminte. S'a întocmit în școlile de fete un atelier provisoriu, unde dămnelle și domnișorele noastre au confecționat hainele. În ajutorul Crăciunului s'au distribuit acăste vestminte în mod festiv în sala cea mare din edificiu școlilor noastre și s'au împărțit la 49 de fetițe înbrăcăminte și la 5 familii sărace câte 5 florini.

Subșerisul birou, aduce, în numele Comitetului, mulțamită publică tuturor acelor dămnelle și domni, cari părășit de simțul de umanitate au contribuit la alinarea suferințelor celor lipsiți. Asemenea li se aduce mulțamită și dămnelor și domnișorelor, cari au contribuit și cu munca lor la confecționarea hainelor.

Pentru scopul acăsta au contribuit: D-l Zeno de Moosonyi 20 fl.; D-na Eugenia Metaxa 5 fl.; Filiala „Albinei” din loc 10 fl.; D-ni E. Pontbriant Bucuresci, 10 fl.; Tache Stănescu 5 fl.; M. G. Stănescu 5 fl.; D-nelle Elena Mocanu 40 colaci și 6 fl.; Balașa Blebea 5 fl.; Maria Diamandi Manole 5 fl.; Vilma G. B. Popu 5 fl.; Maria C. Steriu 5 fl.; Elena Săbădeanu 5 fl.; Agnes Du-

șoiu 5 fl.; Sultana V. Bidu 6 fl.; Eugenia Arionu 4 fl.; Dr. Eugeniu Mețianu 4 fl.; Elena A. Popovici 4 fl.

Apoi: Grigorie Birea, Eugenia Zănescu, Zoă Damianu, Sofia T. Spudera, Elena Blebea, Hareti Nemeșu, Nicolae Șuștai, Luisa Popescu, Maria I. Munteanu, Petru Popu, jude, George Chelariu, Maria Burduoiu și N. Vășady câte 3 florini.

Elena Baiulescu, N. N., Maria Dr. Baiulescu, Ana P. Petrescu, Eugenia Ștefanovici, Elena Sotiră, Maria Ungură, Nicolae Grădinăru, Otilia Bidu, Maria Lemeni, Elena Mureșianu, Maria Maximilianu, Basiliu Popa, căpitanu, Maria Dușoiu, N. N., Hareti Popu, Petru Ionășiu, Ion N. Bidu, d-na Conțescu, Baronă Caracsi, Nicolae Pilăia, Dr. D. Popu, Viola Goldișu, Maria N. Popoviciu, Virginia Vlaicu, Sofia Engiurliu, Polixena Ilasieviciu și Sofia Săniță câte 2 florini.

(Va urma.)

Sciri telegrafice.

Berlin, 22 Ianuarie. Foile de aici declară, că coniecturile, ce s'au făcut în urma prezenței ministrului român Lahovary, că România vrea să intre în tripla alianță, nu au nici un temei. Ministrul Lahovary s'a ocupat în totu timpul numai cu negocierile în privința tractatului comercial.

DIVERSE.

Rasă nouă de șerpe. Doctorul Gardner, care călătorește pentru studiile sale științifice în Mexic istorisese, că a găsit atârnat de un arbor un șerpe lung de 37 picioare, adică 11 metri și 27 centimetri și că ar trebui doi puterui ca să spe a țări afară din lu unde ste acătu șerpe. — Circouferența acăstei gigantice reptile era așa de mare că în intestinele sale se găsiră oșele și carnea unui cal într'o stare de înaintată digestiune. Doctorul Gardner este de părere că acăstu patruped a fost înghițit în-treg de reptilă. Elu zice că de când este în Mexic și face cercetări științifice a vădutu șerpi, boa, pitoni etc. de o lungime de 14 și 20 de picioare, dăr ca nicădată nu s'a găsit în fața unui asemenea monstru. Gardner crede că șerpele acăsta gigant a murit din causă că se îndopase prea mult cu calul ce înghițise.

Nou abonament

la

GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1893 st. v. se deschide nou abonamentu, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii folei noastre.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
pe șese luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 40 franci
pe șese luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 2 fl.
pe șese luni 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 8 franci
pe șese luni 4 „

Abonarea se pte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Proprietar Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Măleru.

„S O M E Ș A N A“

institutul de credit și economii.

ACTIVE. CONTULU pe anul de gestiune 1893 BILANȚU. PASSIVE.

Casa în numărară		8655	83	Capitalul social	50000	—
Cambii de bancă.		345823	70	Depunerii spre fructificare.	144903	73
Imprumuturi ipotecare		45705	—	Cambii reescomptate	196586	52
Imprumuturi pe oblig.		16223	—	Depozit.	5080	64
Mobilieră.	360	—	—	Fondul de rezervă	2198	36
după amortisare.	70	—	—	Fondul de pensii	373	08
Spese de fondare restu.		525	80	Dividendă neridicată	294	—
" restituibile.		77	05	Diverse conturi creditore.	174	87
Bon de giro conto		2186	21	Interese anticipate pro 1893.	7009	11
				Profitul curat.	12866	28
		419486	59		419486	59

EȘIRI.

Contul Profit și Pierdere.

INTRATE.

Interese: pentru depunerii spre fructificare	6048	35			Interese: dela cambii de bancă	20294	71		
" " cambii reescomptate.	8353	85			" " imprumute ipotecare	5346	24		
" " fondul de rezervă	84	52			" " imprumute pe oblig.	1266	81		
" " fondul de pensii	21	12	14507	84	" de întârziare și restante etc.	667	49	25575	25
Spese: Salare și marce de prezență			2316	96	Competință:			5882	65
" de birou porto etc.			592	47	Provisiuni și sprese de fondul			228	95
" Chiria, încălzit luminat			300	—	Taxe de transcrieri			55	20
Dare.			1028	50					
Amortisare			130	—					
Profitul curat			12866	28					
			31742	05				31742	05

Deși, la 31 Decembrie 1892.

Florianu Hatosă m. p.
cassier

Dr. Teodoru Mihail m. p.
directorul executiv

Simeonă Rusu m. p.
secretar-comtabil.

Vasilie Fopă m. p.
președintele direcțiunii.

Gabriela Manu m. p.
membru în direcțiune.

Dr. Teodoru Mihail m. p.
membru în direcțiune

Ioană Velle m. p.
membru în direcțiune.

Teodoru Hermanu m. p., Georg. Gradovicu m. p.
membru în direcțiune. membru în direcțiune.

Acestu bilanțu esaminandu-se și confrontandu-se cu cărțile principale și auxiliare de comptabilitate s'a găsitu conformu și exactu intru tote.

Augustinu Munteanu m. p.,
președintele comitetului de revisiune.

Stefanu Galea m. p.,
membru în comitetul de revisiune.

Gregorin Ștețiu m. p.,
membru în comitetul de revisiune.

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 30.

Acestu stabilimentu este provăditu cu cele mai noue mijloce tehnice și asortatū cu totu felulū de caractere de litere din cele mai moderne, este pusū în pozițiune de a putea esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețā, precum:

CĂRȚI DE SCIINȚA,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURU, ARGINTU ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TOTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primescu în biurulū tipografiei, Brașovū piața mare Nr. 30, etagiulū I, cătrā stradā. Comandele din afarā rugāmū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.